

CASTELLS CATALANS

TALAMANCA

Nom del castell: Talamanca
Data de construcció: X
Municipi: Talamanca
Comarca: Bages
Altitud: 560 m
Coordenades: E 1.975909 N 41.739389
(Geogràfica - ETRS89)
Com arribar-hi: situat dins del nucli urbà de Talamanca

La Història

Tot i que s'han trobat restes d'un jaciment ibèric, la primera notícia documentada és de l'any 960, quan el comte Sala, fundador del monestir de Sant Benet de Bages, féu donació d'unes terres, cases i terrenys en el terme del castell de Talamanca.

Amb les invasions sarraïnes (711-715), el Bages s'havia despoblat quasi totalment, i no fou fins a les repoblacions fetes pels comtes Borrell d'Osona (799-820) i Guifré el Pelós (878-897) que camperols provinents del nord s'instal·laren al voltant de castells i esglésies buscant la doble protecció militar i espiritual.

Aquesta devia ser també la funció del castell de Talamanca, el qual és esmentat per primera vegada l'any 967, i de l'església de Santa Maria de Talamanca, que és esmentada ja el 1038. Entre l'església i el castell s'edificaren cases que passarien a formar el poble de Talamanca.

A finals del segle XII el domini feudal del castell de Talamanca passà a mans dels Talamanca,

nissaga que va lligada a la història del poble durant tota l'edat mitjana i que s'inicià amb Bernat de Talamanca i la seva muller Dolça (1186-1209). Els Talamanca foren amos i senyors de tot el terme. Compraren, vengueren, atorgaren masos i alous com a senyors, no només de la terra sinó també dels homes, que eren venuts tots en un mateix lot.

Més tard, els Talamanca començaren a establir relacions amb la petita noblesa bagenca i les castlanies dels voltants, i així s'emparentaren amb els Santa Coloma o els Llavinera. Un exemple del prototipus de senyor i cavaller feudal fou Berenguer de Talamanca. Aquest concedí honors, féu donacions i participà en actes de violència contra Guillem de Calders, en els quals fins i tot hagué d'intervenir el rei Jaume el Just. El 1325 la seva muller Blanca li erigí un sarcòfag que encara ara podem admirar en l'interior de l'església de Santa Maria. El mausoleu té un cavaller jacent, vestit de cota de malla amb un gos als peus i una inscripció funerària entre sis escuts del llinatge, amb heràldica de losanges d'argent i sinople. En aquells anys, la família Calders entrà en crisi i el 1336 es vengué el castell de Calders a la família Talamanca.

A partir de mitjan segle XIV, amb la gran crisi del feudalisme, començà la decadència dels Talamanca, coincidint amb els estralls que causà la pesta negra i els mals usos al camp. Els

Talamanca s'entroncaren llavors amb d'altres famílies, com els Planella (1675), els Eimeric o Aymerich i, finalment, al segle XVIII, el castell passà a mans dels marquesos de Castellbell.

Al l'area del municipi compresa entre el poble i el serrat de Mussarra tingué lloc, entre els dies 13 i 14 d'agost de 1714, la batalla de Talamanca, entre els austriacistes, a les ordres del marquès del Poal, i els borbònics, dirigits pel Conde de Montemar. Aquest episodi de la Guerra de Successió fou l'últim èxit dels austriacistes a Catalunya, abans de les capitulacions finals de Barcelona i Cardona durant el mes de setembre següent.

L'edifici

Del castell actualment en resta un tros de torre rodona amb merlets restaurada i modificada, i restes de murs de defensa que envolten l'edifici principal. L'edifici fou refet després de ser destruït el segle XVIII, al llarg de les represàlies de

Felip V contra els que participaren a la guerra de Successió. Aleshores va ser desmantellat i convertit en un casal fortificat.

Informació extreta dels webs:

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Talamanca>

http://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_Talamanca

Més informació al web:

<http://www.castelldetalamanca.cat/web/guest/el-castell>

Jordi Gironès Vilardebò

Maig de 2012

